

S. & Obsev.

Domodum reverende Vir, dilectissime domine patre,
 Dux quidem praesagii mihi animus, fore ut in reprehensionem incurram vel somni-
 lentiae vel negligentiae, quod ne literam toto tempore, quo in hac Academia vixi, ad te de-
 rim; at semper existimari, me inventurum aliquid, quo culpam silentii deprecior. Cum
 enim nihil scirem, quod tua scire magnopere interesse putarem, nunquam ausus fui
 ultro ineptire, tunc Virum sciam & gravem literis inanibus compellere. Veruntamen
 cum jam demum perpersisse mihi videar ex amicitissima tua reprehensione, (quod multo ante
 debueram) te meum in scribendo officium non aspernaturum, tuas scire statum meum
 maxime interesse, non potest abesse quin peccarim. Jonghe ergo quicquid hujus est, quod ce-
 ti magnum est; sine me culpam emendare, ut quod cessatum dactenus, id diligentia re-
 faciam. Misit mihi tua, dilectissime domine patre, trigesimo Augusti ab Albert
 de Friesheim, qui statum hujus academice ut significum petide, simul de hospitio meo,

et Jesuita,
 qui cum
 ipso qd,

Hoc Anno 1653. 15. Julij Bremae Commissarius Casparus T
 significavit Consuli praevidi, Patres Societatis per jussu
 Caspari petere concedi sibi a dem publicam et libertatem
 sacrorum suorum ac factionum ordinis sui exercitium.
 Sussit id his argumentis. 1. Civitatem civitatis et tole-
 rabilissimè liberatum in iudicentia Banni. 2. Civita-
 tem impletum in incolis et mercatoribus locupletibus
 Italis, Hispanis, Gallis, propter opportunitatem Vi-
 suris, et republica Anglicana et Hella Belgica copiam
 3. Paratum Civitati fore aditum ad Casarem in
 omnibus suis necessitatibus per Jesuitas.

Consideratio hujus petitionis.

Principio gratulandum Bremensi Civitati, quod ex
 ea petitione potest causa proscriptiois, nempe quod
 illa non sit seditio et contumacia aut abipso tale,
 quod admodum sententia Banni praefert; sed quod
 talis praetextus arreptus fuerit ab eis, qui hoc qua-
 siverunt, et nullam rationem invenerunt, quia
 Civitatem ad recipiendas Jesuitas compellerent.
 Volendum vero, Electores Evangelicos in hoc nego-
 cio imprudentes illis hominibus operam suam com-
 modasse, et Casarem eò compulisse.

Interim, quum haec res ita geratur, et nihil absq;
 divina providentia fiat, atq; adeo non sine deo Ci-
 vitas in hunc praesentem statum devenit, mani-
 festum est, per os Jesuitarum Deum tentare et
 explorare animos Bremanensium, et illos veluti
 interrogare, utri ipsi potius servire velint, an
 Diabolo: placet eo modo quomodo Jesuita Iproi-
 litas interrogavit, si sine certum haberent Deo
 servire, noce? Jos. 24.

an in eodem hoc hospi-
 tium collocaturus. Verbis
 fuerit Deo Opt. max.
 ne potero; & nihil me
 Tibi vero, dilectissime
 in me affectu, agnosco
 et regit actus.
 um enim hoc est, unde pro-
 vel se habeantur, quod
 dica (Theologi enim ter-
 in qui rariores, id fructuosio-
 rentibus praetexto suo mag-
 borum majori cum alacri-
 dunt quotidiana conversatio-
 nans, cujus sub praetexto
 aliquid tam examinatorium
 a integro biennio tanta
 admodum utiq; nostrum.
 dictus. Pontificii sunt
 re huc, nunquam eis aspen-
 cum lectissima conjuge,

20 May 1653

Adrijs vanthoff van Holla

Dengauend d d Sociniad

preto, vnde Paris bouckes

geleefftes, mit syad d d

perdo words.

Impietas vero
et prophanitas
ab illa impedita
et coarctata?

Nec putandum est, Deum nullas habere con-
gruas ad istum modum, et tam serio in
illi velle exprimere confessionem et de-
monstrationem animi sui erga se et cultum suum
Quis enim nescit, quam ^{et} negligenter ^{et} sua
fide ^{et} alicui, sed et tibi, fidei religio et
tas promota, culta, exercita, Et vero
minatur, Deum, post centum et triginta
(tempus longius, quam primo mundo indu-
ad conversionem, Genes. 6:3.) quibus
loc habuit et audiret Evangelii doctrinam
et voluit videri prope religionis amantibus
diffusa Ecclesia, tandem etiam postulat
visitare eam, et fidei tam longius
votis requirere, atque experiri velle, ad
admodum oportuit, Christum dixerit
tas, et eo fiduciam suam collocare, ac
confidens bona conscientia violatione
audeat detestare.

Quod si molas illius Civitatis non accipit
sua ipse uenit conscientia, sed potius
attrahatur, quod id operam serio dedit
ut sermo Christi copiose inter ipsos subiret
in omni sapientia et prudentia, et ut ipse
bonas odor Dei essent in toto mundo,
quam Christiani prioris et reformati
(quod optandum est) tum ipsi ne fieri
dem mirari debent, si, cum Apostolis
prophetis et omnibus fere sanctis, Deus
velit facere spectaculum totius mundi
per ipsorum fidem et constantiam, triumphare
agere de molitionibus Eodum, et
portam aperire per iudicium, quod
terminatus est.

S. & Obsev.

Domodum reverende Vir, dilectissime domine patre,

Dum quidem praesepit mihi animus, fore ut in reprehensionem incurram vel somni
lentiae vel negligentiae, quod ne literam toto tempore, quo in hac Academia vixi, ad te ded-
rim; at semper existimavi, me inventurum aliquod, quo culpam silentii deprecior. Cum
enim nihil scirem, quod tua scire magnopere interesse putarem, nunquam ausus fui
ultrò ineptire, tunc Virum seriam & gravem literis inanibus compellere. Veruntamen
cum jam demum perspexisse mihi videar, quod amicitia tua reprehensione, (quod multo ante
debueram) te meum in scribendo officium non aspernaturum, tuas scire statum meum
maximè interesse, non potest abesse quin peccarim. Jonghe ergo quicquid hujus est, quod ce-
te magnum est, sine me culpa emendare, ut quod cessatum dactenus, id diligentia re-
faciam. Misit mihi tua, dilectissime domine patre, trigesimo Augusti ab Albert
de Friesheim, qui statum hujus academici ut significum petide, simul de hospitio meo,

Rem ipsam, qua petitor, quod attinet, apparet, sed, an in eodem hoc hosp-
nihil trisus, nihil acerbius et durius existat, nisi quod brevi ipse filius
ex brevia communitate imperari posse. Nam cum collocaturus. Verbis
ut inde, quod utristimum est, incipiam, quoniam fuerit Deo Opt. max.
Romanenses Clericos recipit, is amittit juris-
dictionem in Civitatem. Clerici enim Roma-
nus non nisi Papa subest. Hoc parte Civi-
tas Bremensis accipiet in potestatem Pen-
tificis Romani. Deinde quum omnis Roma-
nus Catholicus habeat Reformatos pro sa-
lutis, qui indigni sunt vita, & quorum
bonum illos quaere non oporteat, quod
magis illorum secta homines in ea mul-
tiplicarentur, eo plures hostes in gremio
suo haberet. Sed id maxime in spiritus
convenit, homines, quorum illa profes-
sio est, exortis ubi incommodent, &
omnia Papa subiciant. Quod si non
audiam ex ipsa hac petitione clarum est.

De quibus, iusta & fundata suspensio est,
ex ipsorum conatibus Bavariae
hinc provenisse. In quibus quis animus
sit erga omnes Bremenses, ne minem latere
potest. max. praesertim quum bellum Ger-
manicum ab ipsis concitatum non prope
et voto ipsorum exitum habuerit. Unde
credendum est, eos sit incitare hunc praed-
ut lupos famelicos, quibus oracula ep-
faucibus fuerit erepta. Proterquam
quod notum est, hujus societatis
conspicuo esse ac proposito, ut ab ipso
ortu suo melioribus inter Romanenses
fuerint graves, & ex quibus, regis
& territorii publica sententia fuerint

aliquid tam examinatorium
a integro biennio tanta
domodum utiq. nostrum.
dictus. Pontifici sunt
re suo, nunquam iis aspen-
cum lectissima conjuge,

Hez enim alius finem,
quare se admittere pe-
tant, abesse possunt pra-
se fore, quam ut Re-
formam Papae Bremae
et in vicinis locis e-
rigant.

Civitatis, or li-
vum obia, appre-
sertim immobilia,
qua illi vel are
huc arte in nassam
suam compelleret,

Quid sine iactant
Eten harum Et artium
traditionem, qua ille-
bra, tanquam
Sicem ranta, juve-
mon animos satagunt
innotare.

et sapientia quidem
per totum in ipso
Bavariae litteram e-
mensis sapientia ha-
manet sit vicinatus
propterea in-
tam immaturus fi-
et consilium
Civitatem hoc
artificio ad
sedem Romanam
retrahendi

Hez enim alius finem,
quare se admittere pe-
tant, abesse possunt pra-
se fore, quam ut Re-
formam Papae Bremae
et in vicinis locis e-
rigant.

